

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Освітня програма	32555 Середня освіта. Географія. Економіка
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	32555
Назва ОП	Середня освіта. Географія. Економіка
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.07 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Гришко Світлана Віктрівна, Лисиця Ольга Валентинівна, Корнус Анатолій Олександрович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	24.01.2022 р. – 26.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП http://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-11/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D1%97%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8_2.pdf

Програма візиту експертної групи https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2022-01/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B8_1.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Акредитація освітньої програми "Середня освіта. Географія. Економіка" першого (бакалаврського) рівня, яка реалізується у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, є первинною. Освітню програму «Середня освіта. Географія. Економіка» було розроблено та впроваджено в освітній процес ВНУ імені Лесі Українки у 2017 році, вступ на ОП здійснюється на основі повної загальної середньої освіти та диплому молодшого спеціаліста. Під час дистанційної акредитації експертна група перевірила достовірність інформації, наданої ЗВО у відомостях про самооцінювання, шляхом зіставлення відповідної документації, що її підтверджує, та проведенням онлайн-зустрічей з фокус-групами. Освітня програма «Середня освіта. Географія. Економіка», спеціальності 014 Середня освіта (Географія), галузі знань 01 Освіта / Педагогіка відповідає всім критеріям акредитаційної експертизи. Має місце позитивна динаміка змін та розвитку ОП. ОП має досить чітку позитивну перспективу, яка визначається реформою середньої освіти «Нова українська школа». Даною реформою передбачається запровадження шкільних економічних курсів на рівні базової школи, викладання яких потребуватиме фахівців, підготовка яких передбачена даною ОП. Разом з тим, поступове впровадження названої реформи, передбачає деяке зменшення кількості годин на вивчення географії, що також має бути враховане при подальшому удосконаленні ОП. Освітня програма загалом відповідає рівню В. Вказані недоліки не є суттєвими й Волинський національний університет імені Лесі Українки має всі потенційні можливості для їх усунення.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Цілі ОП сформульовані чітко, цілком узгоджуються з місією та стратегічною метою діяльності ВНУ імені Лесі Українки, відповідають тенденціям розвитку спеціальності та потребам ринку праці. У ЗВО існує й розширюється практика залучення заінтересованих сторін до обговорення ОП, а також до участі роботодавців, професіоналів-практиків до освітнього процесу. Процедура вибору та обсяг вибіркового навчальних дисциплін здобувачами відповідає вимогам чинного законодавства та нормативним документам ЗВО. Добре налагоджена система практичної підготовки як через навчальні, так і через виробничі практики. Здобувачі задіяні у здобутті неформальної освіти та програмах міжнародної академічної мобільності. Надається безкоштовний доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus, WoS, видань видавництва Springer. Здійснюється залучення внутрішньої академічної спільноти та професіоналів-практиків до оновлення змісту ОК через спільні методичні і наукові семінари. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів ВО є чіткими, зрозумілими, оприлюднюються заздалегідь. Визначені чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу і забезпечують об'єктивність екзаменаторів. Визначено порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження; зрозуміла політика академічної доброчесності, якої дотримуються всі учасники освітнього процесу. У ЗВО сформовано висококваліфікований колектив НПП, які мають значний досвід викладацької та наукової діяльності, ЗВО сприяє професійному розвитку НПП. ЗВО забезпечує організаційну, інформаційну, консультативну, соціальну підтримку здобувачів вищої освіти. Матеріально-технічне забезпечення відповідає вимогам щодо реалізації ОП. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою. Позитивною практикою є культура наставництва студентським самоврядуванням (хелперський рух) над здобувачами 1-го курсу. Найявні чіткі і зрозумілі процедури розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП. У ЗВО існує практика залучення роботодавців, здобувачів вищої освіти до робочих груп з оновлення/перегляду ОП. Функціонує Асоціація випускників, що дає змогу відслідковувати подальшу кар'єру своїх студентів. Запроваджена процедура опитування стейкхолдерів для виявлення потреб щодо покращення якості освіти за ОП. Інформаційні ресурси ЗВО забезпечують комфортний доступ до необхідної учасникам освітнього процесу інформації. Злагоджена мережа веб-сервісів та зручна навігація сайту забезпечують прозорість та публічність освітнього процесу.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Представники академічної спільноти залучені лише для рецензування ОП, не проаналізовано зміст та досвід реалізації аналогічних іноземних ОП. Є певні невідповідності між графіком освітнього процесу та відповідною кількістю кредитів, зокрема на підсумкову атестацію відведено 1 кредит, тоді як у графіку освітнього процесу на цей компонент ОК відведено 2 тижні, що відповідає 3 кредитам. Зафіксовано певні непослідовності у вивченні окремих ОК, зокрема вивчення ОКЗ 11 Метеорологія та кліматологія мало би передувати вивченню ОКЗ 12 Гідрологія, а не навпаки, вивчення ОКП 8 Картографія з основами топографії варто починати з першого семестру, оскільки робота з картами починається з першого дня освітнього процесу. ОКЗ 17 Ландшафтознавство мало б вивчатися після ОКЗ 14

Геоморфологія і палеогеографія, а не паралельно з нею. Кількість кредитів, відведених на вивчення ОКП 21 Виробнича економіко-географічна практика (за спеціальністю) у ОП та НП (4 кредити) відрізняється від зазначеної у силабусі цієї ОК (3 кредити). Крім того, дана практика не передбачає ніякої виробничої діяльності у закладі освіти чи на виробництві, відповідно є навчальною, а не виробничою. ЗВО вживає недостатньо заходів, щоб реалістично оцінити, який обсяг самостійної роботи, необхідний здобувачеві ВО для належного опанування освітніх компонентів. Відсутність зв'язку у форматі відеоконференції на кожному дистанційному курсі засобами платформи дистанційної освіти Moodle. Більшість силабусів ОК у частині основної чи додаткової літератури не містять праць викладачів, що забезпечують їх викладання. Епізодичним є залучення представників зовнішньої академічної спільноти до читання лекцій та проведення навчальних практик. Наскрізна перевірка курсових робіт на наявність плагіату на освітній програмі не проводилася, таку практику планується ввести у II семестрі 2021-2022 н.р. У навчальному плані відсутні освітні компоненти, які б формували у студентів дослідницьку фахову компетентність, основи академічного письма та розуміння важливості дотримання академічної доброчесності. Відсутнє оприлюднення результатів щодо врахування пропозицій випускників та роботодавців після проведених опитувань.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою ОП є підготовка компетентного, кваліфікованого, конкурентоздатного фахівця в галузі географічної та економічної освіти, підготовленого до виконання обов'язків вчителя закладу загальної середньої освіти базового рівня, здатного вирішувати практичні проблеми відповідно до вимог Нової української школи, керуватися моральними та етичними принципами, готового до подальшого саморозвитку та навчання. ОП передбачає міждисциплінарну підготовку фахівців, включаючи належну практичну підготовку. Заявлені цілі ОП відповідають місії університету відповідно до Стратегії розвитку ВНУ імені Лесі Українки на 2020-2024 рр. «формувати високоосвічену, національно свідому, чесну, небайдужу, творчу особистість, здатну незалежно мислити і відповідально діяти згідно з принципами добра та справедливості, для розвитку відкритого і демократичного суспільства» (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/strategy.pdf>). Цілі ОП відповідають меті діяльності університету, яка відображена у п. 1.7 та п. 1.8 Статуту ЗВО (<https://cutt.ly/XULf4aB>). Опрацювання експертною групою матеріалів самооцінювання дає підстави стверджувати, що сформульовані пункти особливостей даної ОП дійсно вирізняють її з-поміж інших ОП на регіональному ринку освітніх послуг, де програма, що передбачає поєднану підготовку з географії та економіки є єдиною. Водночас унікальність програми полягає у регіональному контексті змісту підготовки фахівців: індивідуальні наукові дослідження здобувачів та науково-педагогічних працівників, виконання курсових робіт, кафедральна тематика наукових досліджень, викладання окремих освітніх компонентів («Метеорологія та кліматологія», «Гідрологія», «Геоморфологія і палеогеографія» та ін.) ґрунтується на регіональних об'єктах, процесах та явищах. Окремо вивчається творча спадщина Лесі Українки. Наявність знань про природну і культурну спадщину регіону, творчість Лесі Українки дають здобувачам освіти можливість проводити комплексні екскурсії для учнів, зокрема під час проходження виробничих (педагогічних) практик, складати туристичні та екскурсійні маршрути тощо.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Акредитація ОП є первинною. Проект ОП 2021 р. за 3 місяці до затвердження був розміщений на сайті ЗВО для громадського обговорення (<https://vnu.edu.ua/uk/gromadske-obgovorennya>). На цей час на сайті ЗВО активно посилення на анкету для внесення пропозицій для даної ОП (<https://cutt.ly/TULx7TC>), яке є постійно діючим. Для розробки першого варіанту ОП у 2017 р. були залучені лише НПП кафедр фізичної географії й економічної та соціальної географії. Для розробки ОП 2021 р. було залучено вчителя-практика (О.В. Мартинюк) і здобувача освіти (Л.О. Пилипчук). На ОП отримано 3 рецензії зовнішніх стейкхолдерів (Л. Плахотна, О.А. Мишковець, Н.В. Григор'єва) та представника академічної спільноти (Л.М. Немець). Зокрема студент групи Гео230 Б.А. Грубич доповідаючи на засіданні кафедри економічної та соціальної географії про своє стажування за кордоном, вніс пропозиції щодо реалізації інклюзивної освіти, які були враховані при оновленні змісту психолого-педагогічної практики (протокол №6 від 10.01.2022 р.). Пропозиції працедавців щодо виробничих практик, зокрема заступника директора з навчально-виховної роботи КЗ «Луцька гімназія №21 імені Михайла Кравчука Луцької міської ради» Мартинюк О. В., голови Боратинської сільської ради Яручика С.О., також обговорювалися на засіданні кафедри, а

зазначені стейкхолдери були делеговані до Ради роботодавців ВНУ імені Лесі Українки (протокол засідання кафедри економічної та соціальної географії №9 від 21.04.2021 р.). Під час зустрічі експертної групи з роботодавцями та іншими стейкхолдерами, запрошені учасники висловили підтримку даній ОП та підтвердили свою участь в обговоренні з ними цілей та програмних результатів навчання, елементів її оновлення. Також запрошені учасники підтвердили наявність усного обговорення та збір рекомендацій від учителів шкіл, на базі яких відбувається проходження виробничої практики за даною ОП. Витяги з протоколів засідань кафедр, навчально-методичної комісії, вченої ради факультету, де проходило обговорення даної ОП, надано на запит ЕГ. Однак під час зустрічі Л.О. Пилипчук, яка входить до складу робочої групи ОП, оновленої у 2021 р., при повній підтримці даної ОП лише поверхнево знайома з особливостями її оновлення. У розробці та оновленні ОП активну участь беруть викладачі кафедр географічного факультету, передусім ті, що забезпечують викладання на даній ОП, працівники навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої освіти та навчального відділу, що підтвердилось під час зустрічей на відповідних фокус-групах. Здобувачі освіти під час зустрічі з експертною групою (зустріч 4) підтвердили свою участь у анкетуванні щодо якості освітнього процесу та процедурах її моніторингу й модернізації. Представники студентського самоврядування входять до вчених рад університету, факультету, тому ознайомлені з обговоренням та погодженням елементів ОП. Більшість здобувачів освіти під час зустрічі виявила добру обізнаність щодо механізму участі здобувачів освіти у оновленні ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

При розробці та оновленні ОП Середня освіта (Географія. Економіка) було враховано Регіональну комплексну програму розвитку освіти Волинської області на 2018-2022 рр. (<http://volynrada.gov.ua/session/17/9-0>), яка визначає регіональні тенденції і пріоритети розвитку освітньої галузі. Також враховані концептуальні засади реформи середньої освіти Нова українська школа, положення Концепції розвитку педагогічної освіти, думки вчителів, роботодавців та академічної спільноти. Колектив географічного факультету співпрацює з ВОІППО, Управлінням освіти і науки Волинської ОДА та керівниками закладів загальної середньої освіти. Для урахування регіонального контексту в процесі удосконалення ОП проектною групою проведено аналіз освітнього ринку регіону, яким відзначено, що значна частина шкіл області є сільськими, малокомплектними, тому саме міждисциплінарна підготовка сприятиме працевлаштуванню випускників. Саме на міждисциплінарній підготовці, як значному позитивному факторі для працевлаштування, передусім у сільській місцевості, наголошували більшість запрошених на зустріч роботодавців. Потребу у вчителів географії та економіки підтверджують і присутні на цій зустрічі керівники Департаментів освіти і науки Волинської ОДА і Луцької міської ради. Відповідно, опанувавши дану ОП, випускник, при організації та проведенні освітньої діяльності, здатен застосувати набуті компетентності з географії, шкільних факультативних курсів з економіки, технологій їх викладання відповідно до освітнього простору регіону, де на сучасному етапі є потреба у багатопрофільних фахівцях, у т.ч. і для позашкільних закладів освіти краєзнавчо-туристичного спрямування, що відображено у ПРН 3, ПРН 6, ПРН 7, ПРН16 та ін. Регіональний контекст полягає в тому, що індивідуальні наукові дослідження здобувачів та НПП, виконання курсових робіт, кафедральна тематика наукових досліджень, ґрунтується на регіональних об'єктах, процесах та явищах. В межах різних освітніх компонентів передбачено розділи або теми з вивчення Волинської області. До навчального плану включено ОК «Творчий феномен Лесі Українки», яка є певним «брендом» Волинського регіону та вигідно доповнює наявні у навчальному плані краєзнавчо-туристичні курси. Зокрема при вивченні та формулюванні фахових компетентностей враховано досвід аналогічних програм ХНУ імені В.Н. Каразіна, формулюванню цілей та програмних результатів ОП передувало вивчення змісту подібних ОП, реалізація яких відбувається у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, спрямування педагогічної практики на проектування та проведення компетентно-орієнтованих уроків введено після урахування досвіду Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, предметні географічні компетентності, дослідницька складова освітнього процесу реалізовані із залученням ОП Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Львівського національного університету імені Івана Франка.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в Україні відсутній. У зв'язку з цим, при визначенні ПРН розробники ОП враховували вимоги Національної рамки кваліфікацій. У відомостях про самооцінювання ОП також зазначено, що вона створена на основі методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, які затверджено та введено в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. №600, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту». Інтегральна компетентність «здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності вчителя географії та економіки, із застосуванням сучасних теорій та методів географічної, економічної і психолого-педагогічних наук, із використанням комплексу міждисциплінарних даних за умов недостатності інформації та невизначеності умов організації освітнього процесу у закладах середньої освіти повністю відповідає вимогам НРК для 6 кваліфікаційного рівня. Формулювання загальних компетентностей здійснено з урахуванням вимог Професійного стандарту на групу професій «Вчитель закладу загальної середньої освіти» та відповідає

першому циклу вищої освіти FQ-ЕНЕА (знання та розуміння (ОКЗ8-18), застосування знань і розуміння (ОКП11-13), формування суджень (ОКЗ 4), комунікація (ОКЗ2-3з), уміння навчатися (ОКП2з-24) та ін.).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОП сформульовані чітко, цілком узгоджуються з місією та стратегічною метою діяльності ВНУ імені Лесі Українки, відповідають тенденціям розвитку спеціальності та потребам ринку праці. У ЗВО існує й розширюється практика залучення заінтересованих сторін до обговорення ОП, а також участі роботодавців, професіоналів-практиків у освітньому процесі. Університет – єдиний заклад вищої освіти в межах Волинської області, який здійснює професійну підготовку фахівців за такою ОП. Зустрічі із стейкхолдерами підтверджують потребу у фахівцях – випускниках даної ОП, особливо для ЗЗСО сільської місцевості. Міждисциплінарна підготовка сприятиме повному навантаженню учителя, особливо в умовах реформи «Нова українська школа».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: представники академічної спільноти залучені лише для рецензування ОП, не проаналізовано зміст та досвід реалізації аналогічних іноземних ОП. Рекомендації: посилити залучення представників академічної спільноти, професіоналів-практиків (не лише вчителів) до освітнього процесу, у т.ч. проведення аудиторних занять; проаналізувати аналогічні чи близькі до даної закордонні ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Сильними сторонами ОП є чітко сформовані цілі та завдання, які відповідають меті та стратегії ЗВО, обґрунтована доцільність даної ОП з урахуванням регіонального аспекту та перспектив розвитку ринку праці. Проте окремі позиції в межах критерію мають потенціал для покращення. Зокрема, недостатньо тісна співпраця з представниками академічної спільноти; не залучено досвіду реалізації аналогічних іноземних ОП. Виявлені недоліки не є суттєвими. ЗВО має чітку освітню політику підготовки учителя за даною ОП та достатні ресурси для її реалізації. ОП має високий рівень відповідності підкритеріям оцінювання якості освітньої програми 1.1 і 1.4 та відповідає вимогам підкритеріїв 1.2 і 1.3 із незначними зауваженнями. Зважаючи на вищевказані сильні та слабкі сторони, експертна група дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП – 240 кредитів ЄКТС. Такий обсяг відповідає вимогам до освітньо-професійних програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Співвідношення обсягів ОК освітньої програми наступний: цикл загальної підготовки: нормативні дисципліни – 78 кредитів ЄКТС (32,5 %); цикл професійної підготовки: нормативні дисципліни – 102 кредити ЄКТС (42,5 %); вибіркові дисципліни – 60 кредитів ЄКТС (25 %), що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту». Обсяг обов'язкових освітніх компонентів, спрямованих на формування компетентностей становить 180 кредитів ЄКТС.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП має на меті формування у здобувачів ЗК, ФК та ПК майбутніх учителів географії та економіки для успішної професійної діяльності в сучасних умовах Нової української школи. Досягнення мети ОП забезпечується дисциплінами географічного, економічного, психолого-педагогічного, методичного, а також здоров'язберігаючого та інформатичного спрямування. Навчальні дисципліни циклу загальної підготовки (ОКЗ 1 – ОКЗ 5, ОКЗ 7) забезпечують гуманітарну складову, виступають підґрунтям для формування світоглядних якостей, морально-етичних цінностей, soft-skills, загальнокультурної та мовно-комунікативної підготовки майбутніх бакалаврів середньої освіти. Навчальні дисципліни циклу загальної (ОКЗ 9 – ОКЗ 15, ОКЗ 17, ОКЗ 18) та професійної підготовки (ОКП 5 – ОКП 10) забезпечують формування предметних компетентностей, а ОКП 19 – ОКП 21 – практичної підготовки з географії. Основи економічної підготовки забезпечують ОКЗ 8, ОКЗ 16. Дисципліни ОКЗ 6, ОКП 2.1, ОКП 2.2, ОКП 3.1 відповідають теоретичному змісту психолого-педагогічної області, розкривають особливості навчання та виховання учнів у закладах загальної середньої освіти, функціонування середньої освіти. ОКП 1, ОКП 3.2 розкривають психолого-фізіологічний розвиток дітей шкільного віку, а ОКП 4 – особливості роботи з інклюзивними учнями. Навчальні дисципліни методичного спрямування (ОКП 11 – ОКП 13) та практики (ОКП 22 – ОКП 24) забезпечують розуміння організації освітнього процесу, функціонування закладів загальної середньої освіти, засвоєння методів та методик з виховання і навчання школярів, ознайомлення з вітчизняним педагогічним досвідом. При оновленні ОП у 2021 р. додані такі освітні компоненти: «Основи економічних знань у новій українській школі», «Фінансова грамотність у закладах загальної середньої освіти», інші дисципліни укрупнено шляхом об'єднання споріднених ОК. ЕГ констатує, що зміст ОП має в цілому чітку структуру, а освітні компоненти, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Разом з тим, формулювання «в цілому» означає, що виявлена ЕГ певна невідповідність у логічній послідовності вивчення окремих дисциплін. Зокрема вивчення ОКЗ 11 Метеорологія та кліматологія мало би передувати вивченню ОКЗ 12 Гідрологія, а не навпаки, ОКП 8 Картографія з основами топографії варто починати з першого семестру, оскільки робота з картами починається з першого дня освітнього процесу. ОКЗ 17 Ландшафтознавство мало б вивчатися після ОКЗ 14 Геоморфологія і палеогеографія, а не паралельно з нею, оскільки рельєф є важливим чинником ландшафтної диференціації. Кількість кредитів, відведених на вивчення ОКП 21 Виробнича економіко-географічна практика (за спеціальністю) у ОП та НП (4 кредити) відрізняється від зазначеної у силабусі цієї ОК (3 кредити). Крім того, дана практика не передбачає ніякої виробничої діяльності у закладі освіти чи на виробництві, відповідно є навчальною, а не виробничою.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньо-професійної програми «Середня освіта. Географія. Економіка» відповідає предметній спеціальності «Середня освіта (Географія)». Метою ОП є підготовка компетентного фахівця в галузі географічної освіти, здатного також на високому професійному рівні виконувати обов'язки вчителя економіки та вирішувати практичні проблеми відповідно до вимог Нової української школи. Відповідно у її основі предметні компетентності та зміст географічних наук як основа шкільної географічної освіти, психолого-педагогічні та методичні аспекти процесу навчання географії та економіки в школі. Він акцентований на формування компетентностей, достатніх для присвоєння кваліфікації «Бакалавр середньої освіти зі спеціалізації Середня освіта. Географія. Економіка. Вчитель географії та економіки закладів загальної середньої освіти для базової школи». Разом з тим ЕГ радить більш коректно сформулювати кваліфікацію випускника, зважаючи на діючий перелік спеціальностей, за яким здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, а саме «Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Географія) та додатковою предметною спеціалізацією Економіка». Освітній процес здійснюється у формі лекцій, семінарських, практичних занять та лабораторних робіт; самостійної роботи, електронного навчання у т.ч. технологій дистанційного навчання. ОП зорієнтована на підготовку вчителів географії та економіки, здатних також до виконання обов'язків організатора краєзнавчо-туристичної роботи. Тому перелік визначених ОП компетентностей та ПРН передбачає ОП передбачає міждисциплінарну підготовку фахівців та набуття ними географічних, шкільних економічних і краєзнавчо-туристичних знань і умінь та їх закріплення під час навчальних практик, при підготовці курсових робіт, проходженні виробничих практик. Достатня увага приділяється розвитку креативного мислення, творчому розвитку здобувачів освіти, формування світоглядних та громадянських цінностей, чому сприяють ОКЗ 3.1, ОКЗ 3.4, ОКЗ 3.7.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Частка вибіркових дисциплін за даною ОП становить 60 кредитів ЄКТС (25 % від загалу), що відповідає обсягові, передбаченому законодавством. Структура ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії (ІОТ) через вибір здобувачами вищої освіти певних навчальних дисциплін. Право здобувача вищої освіти за даною ОП щодо формування ІОТ реалізується відповідно до Закону України «Про освіту» та нормативних документи ЗВО: положення «Про порядок формування індивідуальної траєкторії навчання студентів ВНУ імені Лесі Українки» (http://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_poriadok_formuvannia_indyvidualnoi_traiektorii.pdf), «Про індивідуальний навчальний план студента» (http://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_indyvidualnyi_navchalnyi_plan_studenta.pdf), «Про порядок організації вивчення навчальних дисциплін вільного вибору у СНУ імені Лесі Українки» (http://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-03/Polozhennia_navchalnykh_dystryplin_vilnoho_vyboru.pdf), «Про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті»

(http://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnii.pdf), «Про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ВНУ імені Лесі Українки (http://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_poriadok_realizatsii_prava_na_akademichnu_mobilnist.pdf). Достатньо великий контингент здобувачів освіти на ОП, дозволяє вкладатися у встановлені університетом норми формування спеціалізованих груп для вивчення вибіркового дисциплін, для яких передбачена мінімальна чисельність 15 осіб. Інформування здобувачів про вибірково дисципліни та перелік вибіркового ОК здійснюється через кураторів академічних груп, а також шляхом надсилання відповідного повідомлення до електронного кабінету студента. Студент обирає дисципліни в обсязі, зазначеному у навчальному плані для варіативного складника конкретного навчального семестру. При цьому студент має право обирати навчальні дисципліни, що запропоновані для інших освітньо-професійних програм і рівнів. Вибір дисциплін здійснюється у електронному кабінеті, шляхом вибору з каталогу вибіркового дисциплін. Упродовж періоду активності електронного вибору студент може переобирати (змінювати перелік) дисципліни, які бажає вивчати. У разі неможливості формування спеціалізованої групи через малу чисельність бажаючих вивчати певну дисципліну, студентам надається можливість здійснити повторний вибір із скороченого переліку дисциплін, групи для вивчення яких уже сформовані. Крім вибору вибіркового дисциплін, ІОТ досягається шляхом вибору здобувачем тем курсових робіт, індивідуальних завдань, узгодженні бази виробничої практики. Перелік та силабуси вибіркового дисциплін розміщений на сайті ЗВО (<https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/serednya-osvita-geografiya-ekonomika-2021-r>) та сторінці географічного факультету.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Освітня програма та навчальний план передбачають належну практичну підготовку здобувачів вищої освіти. Її організація і проведення регламентується «Положенням про проведення практики студентів ВНУ імені Лесі Українки (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_pro_provedennia_praktyku_studentiv.pdf), обсяги і час проведення – навчальним планом, а зміст – ОП та силабусами практик. ОП передбачає проходження виробничих практик: психолого-педагогічної (3-й семестр – 3 кредити, практики в закладах загальної середньої освіти (5-й семестр – 3 кредити), педагогічної (7 семестр – 8 кредитів), загалом 14 кредитів. Крім виробничих практик, практична підготовка здобувачів вищої освіти за даною ОП передбачає проходження навчальних практик: комплексної природничої (2-й семестр – 4 кредити), професійно-орієнтованої (4-й семестр – 3 кредити, економіко-географічної (6-й семестр – 4 кредити). Система навчальних географічних та виробничих практик на випусковій кафедрі налагоджена добре. Вказані практики дають можливість здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Це було підтверджено як здобувачами та випускниками ОП, так і стейкхолдерами під час відповідних зустрічей. ЗВО має достатнє матеріально-технічне забезпечення для проведення навчальних практик та достатню кількість угод з установами-базами проходження виробничих практик. Крім практик, здобуття практичних навичок, необхідних для подальшої професійної діяльності, передбачено за ОКП 2 Педагогіка – 6 кредитів, ОКП 3 Психологія – 6 кредитів, ОКП 4 Інклюзивна освіта – 3 кредити, ОКП 11 Методика шкільного географічного краєзнавства – 4 кредити, ОКП 13 Методика навчання економічних дисциплін у закладах загальної середньої освіти – 4 кредити.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Формування soft-skills та набуття соціальних навичок за даною ОП відбувається під час виконання практичних робіт, проведенні семінарських занять, при роботі у команді при вивченні дисциплін методичного спрямування; при виступах з доповідями на студентських конференціях, захистах курсових робіт, підсумкових конференціях з педагогічних практик тощо. Під час зустрічі експертної групи зі здобувачами вищої освіти, останні підтвердили набуття соціальних навичок під час навчання за даною ОП. Більшість ОК спрямовані на формування здатності навчатися упродовж усього життя. Провідними при формуванні (soft skills) є наступні ОК, що включені до ОП: ОК3 1 Україна в європейському історичному та культурному контекстах, ОК3 2 Українська мова (за професійним спрямуванням), ОК3 5 Інформаційні технології в освіті, які формують соціальний інтелект і комунікативні навички, ОК3 4 Логіка розвиває критичне мислення, ОКП 11 Вікова фізіологія з основами гігієни, ОКП 2.1, Сучасні педагогічні технології, ОКП 2.2 Методика виховної роботи – адаптивність, ОКП 3.1 Основи психології, ОКП 3.2 Вікова, педагогічна та спеціальна психологія, ОКП 4 Інклюзивна освіта формують здатність створювати рівноправне освітнє середовище, ОКП 20 Навчальна професійно-орієнтована практика, ОКП 22 Психолого-педагогічна практика, ОКП 23 Педагогічна практика, ОКП 24 Навчальна практика в закладах загальної середньої освіти формують здатність займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Зміст даної ОП оновлено відповідно до Професійного стандарту на групу професій «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (наказ № 2736, від 23.12.2020 р.). Зокрема змінено зміст та перелік ЗК; зміст професійних компетентностей названого стандарту враховано у визначенні ФК 3, ФК 4, ФК 5, ФК 6. Вимоги до трудових функцій вчителя закладу

загальної середньої освіти, визначені професійним стандартом конкретизовано для вчителя географії шляхом уточнення ПРН 3, ПРН 5, ПРН 10, ПРН 11, ПРН 12, ПРН 13, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 16.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Норми навантаження здобувачів вищої освіти у процесі навчальної діяльності за даною ОП регламентуються «Положенням про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у ВНУ імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_orhanizatsiui_navchalnoho_protsesu_2ch_rivniakh.pdf) та унормовані «Порядком формування ОП та навчальних планів підготовки фахівців за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями денної та заочної форм навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (<https://cutt.ly/zU2gg961>). На теоретичну підготовку відведено – 89,2 % навчального плану (214 кредитів, у т.ч. загальна підготовка – 78 кредити, професійна підготовка – 77 кредитів) та практична підготовка – 10,4 % (25 кредитів), підсумкова атестація – 0,4% (1 кредит). Нормативна частина – 75 %, вибіркова частина – 25 %. Загальне навантаження за ОП становить 7200 год., з яких аудиторна робота – 3048 год. (48,9 %), самостійна робота – 3682 год. (51,1 %). Тижневе аудиторне навантаження здобувача 21,5-25,5 год. Співвідношення обсягу аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається згідно змісту конкретної навчальної дисципліни, її значення в освітньому процесі при реалізації даної ОП. Зміст самостійної роботи прописаний у силабусах дисциплін, які оприлюднені на сайті географічного факультету та супроводжується навчально-методичним забезпеченням, ЕГ продемонстровано платформу дистанційного навчання Moodle з методичним наповненням дисциплін). Навчальним планом передбачені консультації: дня денної форми навчання – 440 год. (6,1 %), для заочної – 12 % від загального обсягу навчальної дисципліни). Для заочної форми навчання консультації проводяться в період сесій та міжсесійних занять, обсяг аудиторних годин – не менше 25% від аудиторних годин навчальної дисципліни на денній формі навчання (з 2021 р. набір на заочну форму навчання за даною ОП не здійснюється). ЗВО вживає недостатньо заходів, щоб реалістично оцінити, який обсяг самостійної роботи здобувачеві ВО для належного опанування освітніх компонентів. Вказане у матеріалах самооцінювання опитування (<https://app.box.com/s/jl63nijggh99crlqkk6doptbn4ploj9v>) здобувачів ОП стосується інших аспектів освітнього процесу, прикладів взаємодії ЗВО у напрямі визначення фактичної завантаженості здобувачів освіти на даній ОП ЕГ не виявлено.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма навчання за даною ОП не здійснюється. Однак у ЗВО створено передумови для запровадження такої форми навчання. Здобуття освіти за дуальною формою навчання унормоване положенням «Про підготовку студентів у ВНУ імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_pidhotovku_dualnoi_formy_zdobuttia_osvity.pdf).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Зміст освітньої програми має чітку структуру, при чому варто відзначити, ОП є структурованою не лише у контексті розподілу навчального часу (за семестрами і роками навчання), але й також змістовно. ОП містить три головних змістовних блоки: психолого-педагогічних, географічних та економічних дисциплін, співвідношення між якими є вдало збалансованим. ОК, що включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему підготовки вчителя географії та економіки, є актуальними щодо формування компетентностей у сфері загальної середньої освіти та дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Сильною стороною ОП є можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, яка реалізується за допомогою сучасних технологій, зокрема вільним волевиявленням щодо вибору ОК через електронний кабінет студента, а також через вибір теми і наукового керівника курсових робіт, місця проходження практики, можливості академічної мобільності. ОПП та навчальний план передбачають надійну практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. ОПП дозволяє здобувачам вищої освіти також здобути soft skills, які задекларовані цілями ОПП, а також необхідні для майбутньої професійної діяльності випускника програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: Є певні невідповідності між графіком освітнього процесу та відповідною кількістю кредитів, зокрема на підсумкову атестацію відведено 1 кредит, тоді як у графіку освітнього процесу на цей компонент ОК відведено 2 тижні, що відповідає 3 кредитам. Зафіксовано певні непослідовності у вивчення окремих

ОК, зокрема вивчення ОКЗ 11 Метеорологія та кліматологія мало би передувати вивченню ОКЗ 12 Гідрологія, а не навпаки, вивчення ОКП 8 Картографія з основами топографії варто починати з першого семестру, оскільки робота з картами починається з першого дня освітнього процесу. ОКЗ 17 Ландшафтознавство мало б вивчатися після ОКЗ 14 Геоморфологія і палеогеографія, а не паралельно з нею. Кількість кредитів, відведених на вивчення ОКП 21 Виробнича економіко-географічна практика (за спеціальністю), у ОП та НП (4 кредити) відрізняється від зазначеної у силабусі цієї ОК (3 кредити). Крім того, дана практика не передбачає ніякої виробничої діяльності у закладі освіти чи на виробництві, відповідно є навчальною, а не виробничою. ЗВО вживає недостатньо заходів, щоб реалістично оцінити, який обсяг самостійної роботи, необхідний здобувачеві ВО для належного опанування освітніх компонентів. Рекомендації: переглянути логічну послідовність вивчення зазначених ОК; наповнити ОКП 21 виробничо-практичним змістом, або ж перевести її до категорії навчальних практик; включити до анкети «Освіта очима студентів» питання, що дозволять оцінити потребу здобувачів у часі, необхідному для самостійної роботи; зважаючи, що на ОП навчається досить чисельний контингент здобувачів освіти, що мають диплом молодшого спеціаліста, і відповідно, підготовлені до професійної діяльності у закладах загальної середньої освіти на відповідних посадах, доцільним є запровадження для них підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою навчання.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Освітня програма має чітку структуру, а її обсяг відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти. Освітні компоненти ОП спрямовані на забезпечення набуття здобувачами освіти soft skills. При реалізації ОП передбачений значний обсяг практик для формування фахових компетентностей здобувачів вищої освіти. ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема, через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством, тем курсових робіт і баз виробничих практик. Перелік навчальних дисциплін є чітко визначеним за компонентами, разом з тим логічна послідовність та змістовне наповнення окремих з них мають бути покращені. Доцільним є впровадження у практику підготовки здобувачів вищої освіти (передусім тих, що мають диплом молодшого спеціаліста) за дуальною формою навчання, для чого у ЗВО створено певні передумови. ОП має відповідати підкритеріям оцінювання освітньої програми 2.1, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8; підкритеріям 2.2, 2.3 відповідає із незначними зауваженнями. Виявлені недоліки не є суттєвими. Зважаючи на вищевказані сильні сторони та рекомендації до покращення ОП, експертна група дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до ВНУ імені Лесі Українки у 2022 році затверджені 28 грудня 2021 р. і оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО (<https://cutt.ly/rU7oYAz>). Вони містять значну деталізацію у вигляді численних додатків та структуровані за категоріями вступників. Правила прийому є зрозумілими, чітко визначають перелік конкурсних предметів, вагові коефіцієнти сертифікатів ЗНО з цих предметів, спеціальні умови конкурсного відбору (<https://cutt.ly/wU72kqv>). Аналіз змісту правил прийому у 2022 році дає право зробити висновок про те, що вони не містять дискримінаційних положень. Конфліктних ситуацій під час вступу на ОП не зафіксовано.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правилами прийому на навчання за освітньою програмою Середня освіта. Географія. Економіка визначено конкурсні предмети та вагові коефіцієнти, які розміщені на офіційному сайті ЗВО (<https://cutt.ly/tU73Jhk>). У відповідності до додатку 4 Правил прийому, географія як профільний предмет має найбільший ваговий коефіцієнт (0,4), українська мова і література – 0,2 інші предмети мають вагу по 0,3. Це дає змогу зараховувати на дану ОП професійно орієнтованих абітурієнтів. При розрахунку конкурсного балу враховується також середній бал атестату про ПЗСО (коефіцієнт 0,1). Призером IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад в рік вступу та учасником Всеукраїнської олімпіади Волинського національного університету імені Лесі Українки для професійної орієнтації вступників на основі повної загальної можуть нараховуватись додаткові бали до оцінки сертифіката зовнішнього незалежного оцінювання з географії. Особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста можуть вступати на ОП за результатами ЗНО з української мови (ваговий коефіцієнт 0,25), ЗНО з історії України (ваговий коефіцієнт 0,25), фахового вступного випробування (загальна педагогіка, з методиками викладання 0,5). Аналіз програми фахового вступного випробування із загальної педагогіки (<https://cutt.ly/7O1b11x>) дозволив

встановити її відповідність рівневі вхідних компетентностей вступників, які вступають на навчання на основі ОКР молодшого спеціаліста. Такі умови конкурсного відбору враховують особливості ОП та не суперечать вимогам МОН України.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти, визначається «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf), і здійснюється шляхом перезарахування кредитів та результатів навчання на основі наданих студентом документів: академічної довідки, завіреної у встановленому порядку, індивідуального навчального плану (залікової книжки) студента або додатку до диплому про попередню освіту. Згідно з Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ВНУ імені Лесі Українки (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_poriadok_realizatsii_prava_na_akademichnu_mobilnist.pdf) університет без додаткової атестації визнає кредити та позитивні оцінки з дисциплін, які студент освоїв у ЗВО-партнері, якщо їх зміст та/або результати, отримані компетентності та обсяг співпадають не менше, ніж на 60%, з визначеними певною ОП. Правила, встановлені названими положеннями, однозначні й зрозумілі, реалізуються здобувачами вищої освіти за даною ОП. Так здобувач освіти В. Герман успішно пройшов виробничу практику на підприємстві Welz GmbH & Co. KG (Німеччина). Студентці Н. Рудинець здійснено перезарахування результатів навчання при її переведенні із спеціальності Право на спеціальність Середня освіта (Географія). Система визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, побудована чітко і зрозуміло та відповідає Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонській конвенції).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Надійність визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, гарантується чітким дотриманням процедури, визначеної відповідним Положенням (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf), що передбачає певний алгоритм дій: звернення із документами, що підтверджують участь у неформальній освіті, а також заявою на ім'я проректора з навчальної роботи та рекрутації, який дає розпорядження декану створити предметну комісію для розгляду підтверджувальних документів і аналізу їх відповідності освітній програмі. Практика визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, існує на даній ОП і буде розширюватися, оскільки вона передбачена системою оцінювання ОК.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому викладені у зручному форматі і суттєво деталізовані у вигляді численних додатків, враховують особливості самої освітньої програми. Географія, як профільний предмет, має найбільший ваговий коефіцієнт (0,4), що дає можливість залучати орієнтованих на географію абітурієнтів. Створена нормативна база для впровадження результатів, отриманих у неформальній освіті, в інших закладах освіти, включаючи закордонні. Здобувачі ОП задіяні у здобутті неформальної освіти та міжнародній академічній мобільності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: не виявлено. Рекомендації: Для більшого залучення студентів до освітньої діяльності в неформальній освіті та у рамках академічної мобільності рекомендується активізувати інформування здобувачів вищої освіти про можливості визнання результатів навчання, отриманих у цих видах освітньої діяльності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Сильними сторонами ОП є чітка і прозора процедура вступу на ОП; детально розроблена, доступна й зрозуміла для учасників освітнього процесу процедура визнання результатів навчання в інших ЗВО, під час академічної мобільності та отриманих у неформальній освіті. Здобувачі ОП задіяні у здобутті неформальної освіти, програмах академічної мобільності. ОП має повну відповідність критерію 3 здійснення освітньої діяльності за усіма підкритеріями. Окремі аспекти реалізації ОП є взірцевими й можуть бути рекомендовані до узагальнення відповідного досвіду та впровадження в інших ЗВО. Зокрема це зручність доступу до ОП з головної інтернет-сторінки ЗВО, сторінок географічного факультету, приймальної комісії, наявний архів освітніх програм, наведено профіль програми із зазначенням можливостей працевлаштування, унікальності й регіональної специфіки ОП, контактними даними гаранта освітньої програми. Наявний публічний доступ до документів ВНУ імені Лесі Українки, що регулюють реалізацію освітньої програми і забезпечують системністю освітнього процесу ЗВО; створено сприятливі умови для можливого переведення здобувачів із однієї ОП на іншу. Зважаючи на вищевказані сильні сторони та позитивні практики, експертна група дійшла висновку, що ОП відповідає рівню А за критерієм 3 – доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

ЕГ виявлена відповідність форм і методів навчання програмним результатам. Під час викладання використовуються як традиційні, так і нетрадиційні форми і методи навчання (інформаційно-проблемні, проблемні, лекції-бесіди; частково-пошукові, дослідницькі, вербальні, ілюстративно-демонстраційні, інтерактивні методи, методи ситуативного моделювання, виконання розрахункових завдань тощо), що підтверджується даними таблиці 3 та інтерв'юванням НПП. Аналіз офіційного сайту ЗВО, а також інтерв'ювання здобувачів вищої освіти підтверджує факти їх опитування після кожної заліково-екзаменаційної сесії (анкетування «Освіта очима студентів»), яке спрямоване на вивчення думок здобувачів щодо організації навчального та виховного процесу в університеті, оцінки ними якості навчання та викладання, ефективності та результативності методів і методик викладання дисциплін за обраною освітньою програмою, сприйняття та розуміння здобувачами сутності освітньої програми, а також вивчення рівня відповідності студентських очікувань. Академічний персонал і керівництво університету запевнили, що здійснюється аналіз цих опитувань і на їх основі вносяться зміни до організації освітнього процесу. ЕГ, аналізуючи результати анкетування «Освіта очима студентів», дійшла висновку, що це опитування дає загальну інформацію щодо форм та методів навчання і викладання, а також ПРН на ОП. Для детальнішого аналізу розроблені відповідні опитування, результати яких оприлюднені на сторінці географічного факультету. Проявами академічної свободи НПП є вільний вибір методів, форм та способів подання навчального матеріалу, а здобувачів вищої освіти – побудова ІОТ. Інтерв'юванням учасників освітнього процесу та за результатами перевірки по наданому доступу для входу на сайт дистанційної освіти виявлено, що існує єдина платформа Moodle для дистанційного навчання на даній ОП. Кожний дистанційний курс (ДК) має тексти лекцій, мультимедійні презентації лекцій, теми семінарських занять, завдання практичних (лабораторних) занять, методичні рекомендації, тематику рефератів, курсових робіт; теми для самостійного опрацювання, закріплення вивченого матеріалу та набуття відповідних компетенцій; самооцінювання та оцінювання навчальних досягнень здобувачів (завдання, тестування, анкетування, форум, чат, електронний журнал тощо). ДК має бути атестований відповідно до «Положення про електронний курс навчальної дисципліни у ВНУ імені Лесі Українки» <https://cutt.ly/FO7f8c6>. Викладачі ОП використовують для дистанційного спілкування зі здобувачами інтернет-сервіс Zoom, електронну пошту, месенджер Viber. Опитування академперсоналу і здобувачів ВО, які проводяться на регулярній основі, свідчить про загальне задоволення такими формами і методами навчання, зокрема і під час карантину. Враховуючи відсутність зв'язку у форматі відеоконференції на платформі дистанційної освіти Moodle, експертна група рекомендує створити постійне посилання на інтернет-сервіс Zoom або активувати окрему опцію відеоконференції Moodle на кожному ДК.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Аналіз доступності розміщених на сайті Університету <https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/serednya-osvita-geografiya-ekonomika-2021-g> силабусів дисциплін показав, що кожен з учасників освітнього процесу може безперешкодно і доступно знайти необхідну інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах кожного ОК. Окрім цього, інтерв'юванням здобувачів вищої освіти було з'ясовано, що цю інформацію вони отримують і на першому аудиторному занятті з відповідної навчальної дисципліни. Також з цією метою для них проводяться збори, бесіди з куратором академічної групи та гарантом ОП. Аналіз змісту силабусів ОК на ОП показав, що силабуси ОП наборів 2020 та 2021 рр. чітко структуровані, містять всю необхідну інформацію щодо обсягу, політики оцінювання, форм контролю, мети і завдань дисципліни, результатів навчання

(компетентностей), структури НД, рекомендована література є сучасною, складається як з вітчизняних так і закордонних джерел, інформаційні ресурси містять активні лінки, які відповідають змісту ОК.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП забезпечується залученням здобувачів освіти до виконання наукових тем кафедр соціальної та економічної географії і фізичної географії – кожен з викладачів кафедр має розділ індивідуального дослідження, виконує його і залучає до його реалізації здобувачів даної ОП через керівництво курсовими роботами, написання наукових публікацій. Зі слів гаранта ОП – доц. Ткачук Н.М., здобувачів освіти та на підставі підтверджуючих матеріалів, що були надані ЕГ, встановлено, що на обох географічних кафедрах функціонують студентські наукові гуртки та проблемні групи географічного спрямування. На кафедрі соціальної та економічної географії працює 7 проблемних наукових груп <https://vnu.edu.ua/uk/chairs/ekonomichnoyi-ta-socialnoyi-geografiyi>, на кафедрі фізичної географії – 5 проблемних груп і 2 наукових гуртки <https://vnu.edu.ua/uk/chairs/fizichnoyi-geografiyi>, якими керують провідні науковці. На кафедрі фізичної географії функціонує навчальна лабораторія краєзнавчих атласів, яка забезпечує освітній процес картографічним матеріалом краєзнавчого характеру. На ОП сформовано 8 наукових шкіл і осередків географічного напрямку <https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/geografichniy-fakultet>, якими керують провідні викладачі ЗВО. Здобувачі ВО неодноразово апробували результати своїх наукових здобутків під час участі в олімпіадах з географії, Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт з географії (II тур), мають публікації у наукових періодичних виданнях і є учасниками конференцій різного рівня. За результатами інтерв'ювання здобувачів вищої освіти ЕГ було з'ясовано, що засідання студентських наукових гуртків та проблемних груп відбуваються не регулярно, тому експертна група рекомендує зробити засідання наукових гуртків та проблемних груп систематичними, наприклад, один раз на місяць у зазначений час, що буде сприяти систематизації наукових досліджень на ОП і кращому висвітленню результатів наукових здобутків усіх учасників освітнього процесу.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Аналіз змісту навчально-методичного забезпечення ОК показав, що воно переглядається і затверджується щороку відповідними кафедрами. Його оновлення відбувається з урахуванням сучасних досягнень науки, а саме за результатами стажування та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, проведення методичних і наукових семінарів (залучення науковців та експертів-практиків у межах проекту «Гостьовий професор» – д. геогр. н., проф. Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне) Андрія Калько), організації та проведення спільних заходів із роботодавцями (Мартинюк О.В. – заступник директора з методичної роботи, заслужений вчитель України Луцької гімназії №21 імені Михайла Кравчука та Яручик С.О. – сільський голова Боратинської сільської ради), матеріалів опублікованих фахових та навчально-методичних праць, поновлення матеріально-технічної бази. До прикладу, закуплені університетом два комп'ютерні класи наприкінці 2021 р. дозволять покращити викладання та навчання з ОК «Інформаційні технології в освіті». Варто зазначити, що за результатами стажування та підвищення кваліфікації оновлено зміст дисциплін як з циклу психолого-педагогічних (ОК «Вікова, педагогічна та соціальна психологія», «Вікова фізіологія з основами гігієни», «Основи психології», «Інклюзивна освіта»), філологічних (ОК Українська мова за професійним спрямуванням», Іноземна мова (за професійним спрямуванням), «Творчий феномен Лесі Українки»), суспільних дисциплін (ОК «Логіка»), так і дисциплін географічного циклу (ОК «Соціальна географія», «Економічна і соціальна географія України», «Регіональна економічна і соціальна географія світу», «Методика шкільного географічного краєзнавства», «Геологія з основами геофізики та геохімії геосфер», «Метеорологія та кліматологія», «Гідрологія» тощо). Науково-педагогічні працівники проходили підвищення кваліфікації як на базі вітчизняних (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний університет «Києво-Могилянська академія», Львівський національний університет імені Івана Франка, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича та ін.), так і закордонних (Lubelski Park Naukowo Technologiczny (м. Люблін (Польща), University of Life Sciences in Lublin (м. Люблін (Польща), Institute of International Academic and Scientific Cooperation (м. Варшава, Польща) та ін.) закладів вищої освіти і державних установ. Напрями стажування стосувалися системи управління ВНЗ, дистанційного навчання та використання інформаційних технологій, STEM-освіти, академічної доброчесності, викладання дисциплін географічного спрямування. Деякі викладачі (доц. Мельничук М.М., доц. Полянський С.В., доц. Потапова А.Г., доц. Ткачук Н.М.) мають сертифікат з володіння іноземною мовою на рівні B2. Але не всі силабуси ОК у частині Основна/Додаткова література містять праці викладачів, що забезпечують їх викладання.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Аналіз відомостей про самооцінювання ОП та дистанційний експертний аналіз показали, що інтернаціоналізація діяльності в рамках даної ОП відбувається шляхом укладення договорів про співпрацю з Поморською Академією у Слупську (м. Слупськ, Польща), Університетом Марії Кюрі-Складовської (UMCS) (м. Люблін, Польща), Гуманітарно-природничим Університетом імені Яна Длугоша в Ченстохова (м. Ченстохова, Польща), що підтверджується

отриманням відповідних сертифікатів. Кафедра економічної та соціальної географії ВНУ імені Лесі Українки реалізує міжнародні проекти у напрямку стажування студентів, наприклад, здобувач ОПП «Середня освіта. Географія. Економіка» Дубич Богдан у 1 семестрі 2021-2022 н.р. пройшов тримісячне (90 днів) стажування у Гуманітарно-природничому університеті імені Яна Длугоша в м. Ченстохова (Польща) в рамках двосторонньої угоди. Здобувачам вищої освіти та НПП надано безкоштовний доступ до міжнародних баз Scopus, WoS. Одним із напрямів інтернаціоналізації діяльності за даною ОП є просування наукових здобутків викладачів у світовий науковий простір через публікації у наукометричних журналах та участі у міжнародних проектах. Наприклад, доц. Міщенко О.В. брала участь в українсько-німецькому проекті «Розвиток секторальної туристичної концепції для Шацького національного парку». Але ЕГ не знайшла доказів залучення викладачів іноземних закладів освіти до викладання на даній ОП, тому експертна група рекомендує залучати викладачів-іноземців до читання лекцій та проведення навчальних практик в рамках програми університету «Гостьовий професор», що сприятиме обміном досвідом і впровадженню світових наукових практик в освітній процес.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Наявна автоматизована система з організації освітнього процесу. Здобувачі вищої освіти забезпечені силабусами ОК. Наявні наукові і навчальні лабораторії географічного спрямування, що активно використовуються у освітньому процесі. Надається безкоштовний доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus, WoS, видань видавництва Springer. Функціонує університетський електронний репозитарій публікацій викладачів та здобувачів. Здійснюється залучення внутрішньої академічної спільноти та професіоналів-практиків до оновлення змісту ОК через спільні методичні і наукові семінари.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: Відсутність зв'язку у форматі відеоконференції на платформі дистанційної освіти Moodle. Більшість силабусів ОК у частині основної чи додаткової літератури не містять праць викладачів, що забезпечують їх викладання. Залучення представників зовнішньої академічної спільноти до читання лекцій та проведення навчальних практик є епізодичним. Рекомендації: продовжувати залучення здобувачів вищої освіти до програм міжнародної академічної мобільності та розглянути можливість видачі подвійного диплому; враховуючи відсутність зв'язку у форматі відеоконференції на платформі дистанційної освіти Moodle, експертна група рекомендує створити постійне посилання на інтернет-сервіс Zoom або активувати окрему опцію відеоконференції Moodle на кожному ДК; регулярно оновлювати списки літератури, рекомендованої для вивчення курсу у силабусах ОК; активізувати залучення представників зовнішньої академічної спільноти до освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма загалом відповідає рівню В за критерієм 4 – навчання і викладання за освітньою програмою, а саме: частково за підкритеріями 4.1, 4.4, 4.5 та повністю за підкритеріями 4.2, 4.3. Вирішальними при оцінюванні стали такі позитивні практики: ефективна реалізація студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи; залучення здобувачів ВО до проведення наукових досліджень, міжнародної академічної мобільності, наявність значної кількості наукових публікацій. Названі слабкі сторони, що стосуються платформи дистанційної освіти Moodle, силабусів ОК, залучення представників зовнішньої академічної спільноти у т.ч. іноземних фахівців, не перешкоджають якісній реалізації освітнього процесу і можуть бути усунені ЗВО.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

У ході акредитаційної експертизи з'ясовано, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти прописані чітко і зрозуміло в рамках кожного освітнього компоненту відповідно до чинного

«Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_potocjne_pidsumkove_otsiniuvannia_znan.pdf) за поточним, модульним та підсумковим контролюми. Крім того, вони дозволяють встановити досягнення студентом результатів навчання в межах відповідної навчальної дисципліни. Інформація про форми контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень студентів оприлюднюються у силабусах, шляхом розміщення на сайті університету <https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/serednya-osvita-geografiya-ekonomika-2021-r>, а також (за інформацією здобувачів) на першому, як правило, аудиторному занятті з кожного освітнього компонента. Оцінювання результатів навчання проводиться в балах, максимальна кількість яких за кожний підсумковий контроль – 100 балів. Видами контрольних заходів є: поточний контроль, модульний контроль, захист курсових робіт, усі форми семестрового контролю, атестація випускників. Розподіл балів для навчальних дисциплін, які завершуються екзаменом, включає: 40 балів – поточний контроль, які здобувач може набрати за семестр, 60 балів – здобувач може набрати при складанні екзамену. Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. Наприкінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення усіх отриманих здобувачем оцінок з наступним переведенням його у бали. Розподіл балів для дисциплін із заліком відбувається по 100-бальній шкалі, які здобувач набирає протягом семестру. Присутність здобувача при виставленні підсумкової оцінки за заліком не обов'язкова, якщо ним виконані усі види робіт. Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про державну екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні освіти https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-10/%2BПоложення%20про%20ДЕК_2021.pdf, до складу якої можуть входити представники роботодавців. За результатами інтерв'ювання здобувачів освіти і результатів опитувань можна зробити висновок, що вони ознайомлені з критеріями оцінювання і загалом задоволені ними. Загалом система оцінювання дозволяє здобувачам вищої освіти досягнути визначених в ОП ПРН.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відсутній. Поки що формою підсумкової атестації є складання комплексного кваліфікаційного іспиту. Проведення підсумкової атестації регламентовано «Положенням про державну екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні освіти» (http://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-10/%2B%20%9F%20%BE%20%BB%20%BE%20%B6%20%B5%20%BD%20%BD%D1%8F%20%20%BF%D1%80%20%BE%20%20%94%20%95%20%9A_2021.pdf), «Тимчасовим порядком організації і проведення в дистанційному режимі заліково-екзаменаційної сесії та державної атестації в СНУ імені Лесі Українки» (http://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Tymchasovi_poriadok_dystantsiinomu_rezhymi_sesii.pdf) і «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки» (http://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_potocjne_pidsumkove_otsiniuvannia_znan.pdf). Аналіз змісту силабусу комплексного кваліфікаційного іспиту, показав, що дана форма підсумкової атестації дозволяє оцінити ступінь досягати ПРН, передбачених даною ОП.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ході проведення акредитаційної експертизи з'ясовано, що для всіх учасників освітнього процесу правила проведення контрольних заходів є доступними, чіткими і зрозумілими. Вони регламентуються розділами 4 та 5 положення «Про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки» https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/11_Polozh_pro_otzin_Ped_red.pdf. Перед початком навчального семестру інформація про проміжний та/або семестровий/підсумковий контроль вноситься до електронного розкладу <https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/geografichniy-fakultet>, який доступний і викладачам, і студентам. Під час інтерв'ювання здобувачі вищої освіти та НПП зазначили, що контрольні заходи під час навчального процесу здійснюються шляхом оцінювання семінарських, практичних (лабораторних) занять, написання модульних контрольних робіт і відповідей на питання білетів під час екзаменів. Процес контролю в період дистанційного навчання здійснюється через загальноуніверситетську дистанційну платформу Moodle, інтернет-сервіс Zoom та особисті електронні пошти викладачів і студентів. Результати оцінювання викладач фіксує у паперовому журналі, під час дистанційного навчання в електронному, який розміщений на платформі Moodle на кожному окремому електронному курсі. Також було підтверджено відсутність конфліктних ситуацій під час проведення контрольних заходів і ситуацій, які б вимагали врегулювання конфлікту інтересів. Порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторне проходження для учасників освітнього процесу зрозумілі, що засвідчено результатами зустрічей зі студентами і закріплено у розділі 8 Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_orhanizatsiiu_navchalnoho_protseesu_2ch_rivniakh.pdf. Належний рівень об'єктивності екзаменаторів забезпечують розроблені у силабусах навчальних дисциплін достатньо детальні критерії оцінювання. Усі учасники освітнього процесу дотримуються вище зазначених правил під час реалізації ОП.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в університеті і на ОП регламентуються Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/ та Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Polozhennya-pro-systemu-zapobigannya-ta-vuyavlenya-akademichnogo-plagiatu.pdf>.

Імплементацію та контроль дотримання етичних принципів і норм проведення наукових досліджень в університеті здійснює Комітет з етики наукових досліджень <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Komitet-z-etyku-naukovyh-doslidzhen-.pdf>. Під час інтерв'ювання усі учасники освітнього процесу підтвердили факт обізнаності з питань академічної доброчесності та недопущення академічного плагіату, а також особисту відповідальність за порушення цих правил. Питання академічної доброчесності висвітлюються викладачами під час проведення занять. Під час зустрічі здобувачі вищої освіти підтвердили, що вони ознайомлені з нормативною базою ЗВО щодо питань академічної доброчесності, а також процедурою перевірки курсових робіт на наявність ознак плагіату. При перевірці наукових текстів антиплагіатними системами Strikeplagiarism та Unicheck унікальність тексту роботи, за інформацією як НПП так і здобувачів, має становити не менше 75%. Організація перевірки самих робіт здійснюється відповідальною особою з числа викладачів випускової кафедри або автором роботи. Зазначеними антиплагіатними системами перевіряються також наукові (тези, статті, монографії) і науково-методичні (методичні рекомендації, навчальні посібники) публікації викладачів. Матеріали справи та інтерв'ювання учасників експертизи свідчать про відсутність фактів порушення академічної доброчесності на ОП. Але було також з'ясовано, що наскрізна перевірка курсових робіт на наявність плагіату на освітній програмі поки не проводилася, тому ЕГ рекомендує розпочати подібну практику. Оскільки структура ОП передбачає виконання двох курсових робіт, експертна група рекомендує ввести до навчального плану дисципліни (наприклад, «Основи наукових досліджень в галузі»), які б формували у студентів дослідницьку фахову компетентність, основи академічного письма, що значно підвищило б навички виконання наукових творів і розуміння важливості дотримання академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та ОП в цілому, оприлюднюються заздалегідь. Визначені чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу і забезпечують об'єктивність екзаменаторів. Визначено порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження; зрозуміла політика академічної доброчесності, якої дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони: наскрізна перевірка курсових робіт на наявність плагіату на освітній програмі не проводилася, таку практику планується ввести у II семестрі 2021-2022 н.р.; у навчальному плані відсутні освітні компоненти, які б формували у студентів дослідницьку фахову компетентність, основи академічного письма та розуміння важливості дотримання академічної доброчесності. Рекомендації: Ввести до навчального плану дисципліни (наприклад, «Основи наукових досліджень»), які б формували у студентів дослідницьку фахову компетентність, основи академічного письма, що значно підвищило б навички виконання наукових творів і розуміння важливості дотримання академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за ОП є прозорими, чітко визначеними, дозволяють визначити досягнення ПРН за кожною ОК та ОП в цілому. В ЗВО визначені чіткі та прозорі правила проведення контрольних заходів, розроблено процедури проведення контрольних заходів в період пандемії COVID-19 в дистанційному форматі. ЗВО має сформовану культуру академічної доброчесності, яка підтримується всіма учасниками освітнього процесу. В ЗВО здійснюється перевірка наукових творів на наявність ознак плагіату антиплагіатною системою Strikeplagiarism та ліцензійною Unicheck. Ураховуючи викладене, ЕГ вважає, що ОП та освітня діяльність за критерієм 5 – контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність за більшістю підкритеріїв (5.1, 5.2, 5.3) повністю відповідає критеріям оцінювання ОП, а критерію 5.4 – із незначними зауваженнями. Виявлені ЕГ слабкі сторони (відсутність наскрізної перевірки курсових робіт, окремого курсу, спрямованого на формування дослідницької компетентності) принципово не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти за даною ОП і можуть бути швидко усунені ЗВО.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

За змістом таблиці 2 Відомостей про самооцінювання та у процесі дистанційної експертизи встановлено, що академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, в цілому забезпечує досягнення визначених нею цілей та програмних результатів навчання. На ОП програмі викладають 27 НПП, з яких 26 мають вчений ступінь, 24 вчене звання. Кадровий склад, що забезпечує викладання ОК психолого-педагогічного та загального циклу на даній ОП, має відповідну професійну та академічну кваліфікації. Науково-педагогічні працівники, які формують фахові компетентності здобувачів даної ОП, а також забезпечують досягнення ПРН, представлені кандидатами географічних наук (13 НПП), кандидатів педагогічних наук (2 НПП), 1 кандидата геологічних наук та 1 кандидата економічних наук, наявністю у переважній більшості НПП відповідної професійної кваліфікації. З 17 НПП, які забезпечують викладання дисциплін географічного циклу, академічна кваліфікація повністю відповідає у 14 викладачів, доц. Потапова А.Г. окрім географічної освіти має економічну «Облік і аудит», доц. Новосад О.В. є викладачем математики та спеціалістом із землевпорядкування, доц. Вовк О.П. має геологічну освіту, доц. Забокрицька М.Р. біолог за базовою освітою. Активна наукова діяльність викладачів, що реалізують ОК професійної підготовки, пов'язана з діяльністю у галузі географії, підтверджується написанням наукових і науково-методичних публікацій географічного спрямування. Професійна активність усіх викладачів, що залучені до реалізації ОП, забезпечує високий рівень викладання та досягнення ПРН з ОК, які вони викладають. Разом з тим варто відзначити, що підвищення кваліфікації (стажування) НПП, що викладають цикл фахових дисциплін, має загальне спрямування – або природниче, або соціально-економічне і не торкаються компетентностей з окремих ОК, що викладаються. Тому, при плануванні подальшого професійного розвитку, НПП необхідно передбачати таку тематику стажувань, яка б стосувалася конкретних ОК, викладання яких вони забезпечують.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів документально є прозорими і регулюються «Положенням щодо проведення конкурсного відбору для заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у Волинському національному університеті імені Лесі Українки», що затверджене наказом ректора від 30.09.2021 р. (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-10/Положення%20щодо%20проведення%20конкурсного%20відбору%20для%20заміщення%20вакантних%20посад%20НПП.pdf>) та «Положенням про конкурсну комісію з відбору кандидатів для заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у Волинському національному університеті імені Лесі Українки», яке затверджене наказом ректора від 30.09.2021 р. (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-10/Положення%20про%20конкурсну%20комісію%20з%20відбору%20кандидатів%20для%20заміщення%20вакантних%20посад%20НПП%20у%20ВНУ_0.pdf). На офіційному сайті Університету регулярно поновлюється інформація про наявні вакантні посади <https://vnu.edu.ua/uk/advertisement>. Під час зустрічей з керівництвом ЗВО та представниками структурних підрозділів ректор та начальник відділу кадрів запевнили, що керівництво університету обґрунтовано підходить до відбору НПП на кожен ОП, ретельно контролює виконання конкурсних зобов'язань по закінченню строку дії трудової угоди і перед проходженням повторного конкурсного відбору. Цей порядок дозволяє забезпечити необхідний рівень професіоналізму викладачів для успішної реалізації даної ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Аналіз відомостей про самооцінювання, спілкування з адміністрацією ЗВО, академічним персоналом, здобувачами вищої освіти та роботодавцями підтвердило факти залучення роботодавців до організації освітнього процесу, передусім при укладанні проєкту ОП. На зустрічі з роботодавцями Мартинюк О.В. підтвердила свою участь у розробці та зміні ОП, усіма роботодавцями було підтверджено значний рівень зацікавленості у співпраці з ЗВО. Доказами співпраці з роботодавцями є проходження здобувачами даної ОП психолого-педагогічної практики,

педагогічної практики, навчальної практики в закладах загальної середньої освіти. На рівні факультету та університету діють договори та угоди про партнерство і співробітництво із роботодавцями <https://is.gd/vLJebj>. На сторінці кафедри економічної і соціальної географії розташований перелік баз практик, з якими укладено довгострокові угоди про співробітництво і проходження виробничих практик здобувачами освіти <https://wiki.vnu.edu.ua/images/e/e8/Перелік-баз-практики-2020-2021-н.р.pdf>. Постійно активним є опитувальник керівників баз практик https://docs.google.com/forms/d/19e09qjY8fLyKFbPUwh1MmoweeWT3wofWGcsCOUzXmro/viewform?edit_requested=true. На географічному факультеті функціонує Рада роботодавців, 2 члени якої є стейкхолдерами на даній ОП, а саме: заслужений вчитель України Мартинюк О.В. – заступник директора з методичної роботи Луцької гімназії №21 імені Михайла Кравчука та Яручик С.О. – сільський голова Боратинської сільської ради.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У ході інтерв'ювання в різних фокус-групах з'ясовано, що на даній ОП випадків залучення професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців до проведення аудиторних занять немає, але присутні систематичні випадки залучення останніх (О.В. Мартинюк, О.О. Ткачук) до підсумкової атестації.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через укладання угод про співпрацю з іншими організаціями. Переважно це стосується підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічного персоналу. Аналіз договорів про співпрацю показав, що на момент проведення експертизи чинними є договори та угоди про співпрацю з провідними вітчизняними (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Львівський національний університет імені Івана Франка, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича та ін.) та закордонними (Поморською Академією у Слупську (м. Слупськ, Польща), Університетом Марії Кюрі-Складовської (м. Люблін, Польща), Гуманітарно-природничим Університетом імені Яна Длугоша в Ченстохові (м. Ченстохова, Польща)) закладами вищої освіти. ЄГ відзначає професійний розвиток НПП, що підтверджено відповідними сертифікатами: – Інститут педагогіки НАПН України (Бендюк В.В. 2017 р., Ткачук Н.М. 2017 р.); Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти (Ткачук Н.М. 2018 р.); Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти (Тарасюк Н.А. 2018 р.); Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Слащук А.М. 2017 р., Голуб Г.С. 2018 р., Погребський Т.Г. 2018 р., Нетробчук І.М. 2021 р., Полянський С.В. 2021 р.); Львівський національний університет імені Івана Франка (Мищенко О.В. 2020 р., Нетробчук І.М. 2020 р., Вовк О.П. 2021 р., Мандрик І.П. 2021 р., Новосад О.В., 2021 р., Потапова А.Г. 2021 р.), Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Забокрицька М.Р. 2021 р., Мельнічук М.М. 2021 р., Павловська Т.С. 2021 р., Тарасюк Н.А. 2021 р., Чижевська Л.Т. 2021 р.); Lubelski Park Naukowo Technologiczny (Мандрик І.П. 2017 р., Забокрицька М.Р. 2018 р., Полянський С.В. 2020 р., Новосад О.В., 2021 р.); університеті природничих наук в Любліні (Полянський С.В. 2020 р.); українсько-польському Інституті міжнародної академічної і наукової співпраці (Голуб Г.С. 2019 р., Погребський Т.Г. 2019 р.); Забокрицька М.Р. у 2021 р. брала участь в літній школі за програмою Жана Моне (Erasmus+). ЄГ вважає існуючу систему професійного зростання такою, що в цілому відповідає потребам НПП, останні на відповідній фокус-групі також підтвердили це. Усі НПП протягом п'ятих років підвищували кваліфікацію шляхом відвідування тренінгів, семінарів, стажувань на базі Волинського національного університету імені Лесі Українки. Разом з тим, тематика стажувань окремих НПП тільки у загальному контексті відповідає ОК, які вони викладають. Викладачі беруть участь як у вітчизняних, так і закордонних грантах, проєктах. Університет має низку угод з вітчизняними та зарубіжними ЗВО про можливість проходження науково-педагогічного стажування. Проходження НПП підвищення кваліфікації враховується при поданні документів на конкурс щодо заміщення вакантних посад, що було підтверджено під час відповідних зустрічей з керівництвом, структурними підрозділами та НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У процесі дистанційної експертизи підтверджено факти, наведені у відомостях про самооцінювання, щодо стимулювання розвитку викладацької майстерності. Найчастіше це відбувається шляхом вручення грамот і грошових премій. У Колективному договорі між університетом і співробітниками сформульовані відповідні положення, які заохочують до розвитку викладацької майстерності. За досягнення високих результатів у роботі, НПП представляються до нагородження різними видами нематеріального і матеріального заохочення, а саме: грамотами та подяками закладу вищої освіти (доц. Голуб Г.С., доц. Забокрицька М.Р., доц. Новосад О.В., доц. Погребський Т.Г., доц. Чижевська Л.Т.), Волинської обласної ради (доц. Слащук А.М.), Волинської облдержадміністрації (доц. Голуб Г.С., доц. Слащук А.М., доц. Чижевська Л.Т.), Золотим нагрудним знаком Волинського національного університету імені Лесі Українки (доц. Мандрик І.П., доц. Ткачук Н.М.), Нагрудним знаком «Василь Сухомлинський» (доц. Ткачук Н.М.) тощо. За результатами щорічного рейтингу НПП Волинського національного університету імені Лесі Українки премійовано: доц. Голуба Г.С., доц. Забокрицьку М.Р., доц. Мельнічука М.М., доц. Мищенко О.В., доц. Новосад О.В., доц. Павловську Т.С., доц. Погребського Т.Г., доц.

Потапову А.Г., доц. Чижевську Л.Т. Доценти кафедри економічної та соціальної географії Голуб Г.С. та Погребський Т.Г. є діючими стипендіатами Кабінету Міністрів України для молодих учених. Доц. Ткачук Н.М. зменшено обсяг аудиторного навчального навантаження на 100 годин, у зв'язку з виконанням нею обов'язків гаранта ОП у рік акредитації. Зі слів академперсоналу, на всіх кафедрах Волинського національного університету імені Лесі Українки діють постійні методичні семінари, питання обговорення викладацької майстерності є обов'язковим у порядку денному засідань кафедр. Менеджмент ЗВО на онлайн-зустрічі підтверджує практику матеріальних заохочень за досягнення у викладацькій майстерності. ЕГ рекомендує ЗВО розширити перелік заходів, які спонукають НПП до професійного зростання.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

У ЗВО сформовано висококваліфікований колектив НПП, які мають значний досвід викладацької та наукової діяльності. Високий рівень професіоналізму підтверджується досвідом професійної діяльності та членством у професійних спілках чи громадських об'єднаннях. Також можна констатувати значний рівень зацікавленості НПП у підвищенні власної кваліфікації, що підтверджується низкою сертифікатів та дипломів. ЗВО сприяє професійному розвитку НПП шляхом проходження міжнародних стажувань, виконання НДР, преміюванням за публікації у виданнях, які індексуються в Scopus та WoS, а також відзначенням державними нагородами, почесними званнями, грамотами тощо. Роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу шляхом участі у розробці та зміні ОП, проходження практики здобувачами, надання рецензій на ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: Підвищення кваліфікації (стажування) НПП, що викладають цикл фахових дисциплін, має загальне спрямування і не сприяє набуттю компетентностей з конкретних ОК, що викладаються. Недостатнє залучення професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців до проведення аудиторних занять. Рекомендації: ЕГ рекомендує при плануванні тематики підвищення кваліфікації передбачати таку тематику стажувань, яка б стосувалася конкретних ОК, викладання яких забезпечує той чи інший НПП; запровадити практику залучення професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців до проведення аудиторних занять; розширити перелік заходів, які спонукають НПП до розвитку викладацької майстерності.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Загалом академічна та професійна кваліфікація НПП, що залучені до реалізації ОП, забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання. Процедура конкурсного відбору НПП прозора та дозволяє визначити необхідний рівень їх професіоналізму. У ЗВО налагоджена система професійного розвитку НПП та стимулювання розвитку викладацької майстерності. ЕГ вважає, що ОП відповідає вимогам критерію 6 на рівні В, у т.ч. із незначними зауваженнями за підкритеріями 6.1, 6.4, 6.5 та повністю за підкритеріями 6.2, 6.3, 6.6. Недостатнє залучення фахівців-практиків, експертів та роботодавців до проведення аудиторних занять, зміна підходів до визначення тематики підвищення кваліфікації, суттєво не впливають на якість освітнього процесу за ОП і можуть бути самостійно усунені ЗВО в короткий термін.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Інформація про фінансову діяльність оприлюднюється на сайті ЗВО (<https://vnu.edu.ua/uk/finansovo-gospodarska-zvitnist>). Під час інтерв'ювання із адміністрацією ректор відзначив, що в минулому році відбувся ремонт даху у 4 та 6 гуртожитках, повністю змінена система водопостачання головного корпусу А, також 2,4 млн. грн. витрачено на закупівлю комп'ютерного устаткування. При огляді матеріально-технічної бази за допомогою засобів онлайн-зв'язку експерти пересвідчилися, що матеріально-технічні та навчально-методичні ресурси цілком сприяють

досягненню визначених цілей ОП та програмних результатів навчання. Експертній групі продемонстрували аудиторії, що забезпечені мультимедійним обладнанням, колекціями ґрунтів та мінералів, топографічними й геодезичними приладами, географічними картами в електронному та паперовому варіантах, а також підручниками шкільних курсів. У навчальному процесі задіяні комп'ютерні класи, спеціалізовані кабінети корпусу К, де проходять заняття з картографії та основ топографії. На факультеті працює навчальна лабораторія краєзнавчих атласів, яка забезпечує практичну підготовку студентів. Для поглибленого вивчення та набуття практичних навичок під час освітнього процесу в ЗВО працюють різноманітні музеї, а саме: Лесі Українки, історії Університету, археологічний, геологічний, етнографії Волині та Полісся (<https://vnu.edu.ua/uk/articles/znayomimo-z-muzejami-lesinogo-vishu>), де також проводяться практичні заняття. Наявність спеціалізованих кабінетів та музеїв в навчальних корпусах ЗВО сприяє поглибленому вивченню та набуттю практичних навичок. Заклад вищої освіти надає здобувачам доступ до інформаційно-пошукових ресурсів, фондів та електронних каталогів бібліотеки (<https://library.vnu.edu.ua/>), необхідного обладнання й устаткування, що в сукупності забезпечує досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. Загалом соціальна інфраструктура включає: 5 гуртожитків, бібліотеку, актові зали, 12 спортивних залів, їдальні, стадіони, спортивні майданчики, реабілітаційну клініку, ботанічний сад, студентське містечко. Діє відділ технічних засобів навчання «Центр інноваційних технологій та комп'ютерного тестування» (http://cit.vnu.edu.ua/?page_id=106), де може здійснюватися підсумковий контроль. Сильною стороною при проведенні професійно-орієнтованої навчальної практики за ОП є використання бази практик табору «Гарт» (<https://vnu.edu.ua/uk/baza-praktik-taboru-gart-vnu-imeni-lesi-ukrainki>).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час проведення роботи у фокус-групах експертною групою було виявлено, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів та здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах освітньої програми. У всіх навчальних корпусах, а також в бібліотеці є безкоштовний Wi-Fi. В Університеті функціонує електронний розклад занять (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>) та документообіг з використанням хмарного середовища Офіс 365. Бібліотека має електронний каталог (<http://catalog.library.vnu.edu.ua/>), інституційний репозитарій (<https://library.vnu.edu.ua/resource/e-resources-vnu/evnuir/>). Універсальний фонд бібліотеки налічує понад 843 тис. примірників на традиційних та електронних носіях (<https://library.vnu.edu.ua/>). Для зручності працівники бібліотеки надають послуги онлайн, надіславши запит на електронну скриньку: надання віртуальної довідки ibv_library@vnu.edu.ua, визначення класифікаційних індексів УДК /JEL udc_library@vnu.edu.ua, попереднє замовлення книг abonement_library@vnu.edu.ua, підбір документів за темою chzal_library@vnu.edu.ua.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

В закладі вищої освіти функціонує відділ охорони праці (<https://vnu.edu.ua/uk/viddil-okhoroni-praci>), який забезпечує необхідні санітарно-гігієнічні умови для безпечного навчання та роботи. Також ЗВО керується «Правилами внутрішнього розпорядку Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки» (<https://vnu.edu.ua/uk/public-information/pravila-vnutrishnogo-rozporядku-snu-imeni-lesi-ukrayinki>) та внутрішньою інструкцією з охорони праці (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/Docs/nak151z18_05_2017.pdf). Для підтримки психологічного здоров'я студентів у ЗВО діє психологічна служба (<https://vnu.edu.ua/uk/articles/psihologichna-sluzhba-snu>), яка за потреби надає анонімну допомогу студентам і працівникам навчального закладу, систематично проводяться лекції, семінари з питань адаптації першокурсників, протидії торгівлі людьми та ін. Також духовному та фізичному розвитку сприяє відділ молодіжної політики та соціальної роботи (<https://vnu.edu.ua/uk/viddil-molodizhnoi-politiki-ta-socialnoi-roboti>). За потреби студенти можуть скористатися «Електронною скринькою довіри» (<https://docs.google.com/forms/d/>), а також звичайною скринькою, що розміщена на факультеті. Проводяться онлайн-опитування здобувачів освіти першого курсу щодо їхньої адаптованості (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdrHH4PivfpopfU2cRTay7BtSooDMKM-7StQb1vnbV8PYNL3w/viewform>), результати яких можна побачити на сайті ЗВО (<https://is.gd/uU8Qvm>). Деканом факультету було підтверджено, що в період пандемії були здійснені різноманітні заходи для запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19. Під час спілкування зі студентами, які навчаються на даній ОП, проблем з безпекою освітнього середовища виявлено не було.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО повною мірою забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку. Освітня та консультативна підтримка надається безпосередньо викладачами, кураторами, деканатом, а саме: проведення консультацій, надання навчально-методичного матеріалу, доступ до електронних ресурсів, формування індивідуальної освітньої траєкторії, здобуття освіти за індивідуальним планом та ін. Студенти даної ОП проходили онлайн-опитування «Освіта очима студента» і 97% опитаних позитивно оцінюють ефективність системи

консультування в Університеті (<https://shortest.link/2LDE>). Організаційна підтримка реалізується деканатом під час навчально-методичної роботи (чіткість та зрозумілість розкладу занять, форм контролю, опанування освітніх компонентів). Під час фокус-груп здобувачі вищої освіти зазначили, що за будь-якою інформаційною допомогою вони можуть звернутися до студентського самоврядування (<https://vnu.edu.ua/uk/studentske-samovryaduvannya>). Студент з курсу Д. Ляховський зазначив, що від студентського самоврядування організовується наставництво, так званий «хелперський рух», для першого курсу, щоб покращити адаптацію здобувачів у новому освітньому середовищі. Інформаційна підтримка здійснюється завдяки соціальним сторінкам у Facebook (<https://www.facebook.com/Geography.Faculty17>) та Instagram (https://www.instagram.com/geography_faculty/), функціонуванню офіційного сайту Університету (<https://vnu.edu.ua/uk>) та веб-сторінки географічного факультету (<https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/geografichniy-fakultet>). Під час зустрічі із представниками відділу молодіжної політики та соціальної роботи експертна група пересвідчилася, що основне завдання соціальної підтримки це соціальний захист (соціальна стипендія, грошова допомога для випускників), поліпшення побутових умов у гуртожитках, організація оздоровлення та відпочинку. А представники профспілкової організації зазначили, що вони можуть надавати матеріальну допомогу студентам в разі потреби.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Експертна група пересвідчилася, що ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами. Відповідно п. 9.12 «Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) рівні та другому (магістерському) рівнях у ВНУ імені Лесі Українки» (<https://is.gd/di9tO2>) організовується навчання осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням їх індивідуальних особливостей. Передбачено право на зарахування за пільгами та отримання соціальної стипендії (<https://vnu.edu.ua/uk/articles/socialni-stipendiyi>). Навчальні корпуси та гуртожитки оснащені пандусами, а в корпусі С працюють ліфти. Біля входу в кожен корпус є кнопка виклику для отримання допомоги чергового вахтера за потребою. На даній ОП особи з особливими освітніми потребами не навчаються, але здобувачі вищої освіти та студентське самоврядування запевнили експертів в тому, що при необхідності навчальні заняття в розкладі можуть перемістити в аудиторії на першому поверсі. Позитивною практикою є функціонування Інклюзивного хабу в корпусі Н (<https://vnu.edu.ua/uk/news/u-lesinomu-vishi-vidkrili-inklyuzivniy-prostir>) для забезпечення соціалізації таких осіб, а також проводяться різноманітні тренінги психологічною службою ЗВО.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедури вирішення конфліктних ситуацій в ЗВО (включаючи пов'язані із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією) регламентовано нормативними документами, які знаходяться у вільному доступі на веб-сайті Університету: положенням «Про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ ім. Лесі Українки» (<https://is.gd/TC5QWc>), Статутом ВНУ імені Лесі Українки (<https://is.gd/Xp1zZM>), правилами внутрішнього розпорядку Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/Docs/rozpor_gprav.pdf), які в сукупності передбачають взаємоповагу, заборону будь-якої дискримінації, рівність прав та можливостей, а також відкритість і прозорість. Експертною групою було встановлено, що інформація є доступною для всіх учасників освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. На ОП «Середня освіта. Географія. Економіка» конфліктних ситуацій, проявів дискримінації чи корупції не виявлено, проте здобувачі вищої освіти запевнили, що вони проінформовані, щодо алгоритму дій, а також ознайомлені із внутрішніми нормативними документами ЗВО. В університеті працює уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (<https://shortest.link/2F3M>), розроблена «Антикорупційна програма Волинського національного університету імені Лесі Українки» (<https://shortest.link/2Mt8>). На сайті ЗВО розміщена сторінка «Повідомити про корупцію» (<https://vnu.edu.ua/uk/povidomiti-pro-korupciyu>), всі учасники освітнього процесу можуть звернутись за «телефоном довіри» або написати звернення в «скриньку довіри». З метою попередження проявів корупційних дій в ЗВО проводиться постійна робота: інформування та консультування працівників про дотримання антикорупційних стандартів, проведення кураторських годин та індивідуальних бесід, анонімне анкетування серед студентів.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічне забезпечення відповідає вимогам щодо реалізації ОП. Навчально-методичне забезпечення є достатнім для досягнення передбачених програмою цілей, сприяє досягненню програмних результатів ОП та набуттю спеціальних фахових компетентностей. Викладачі та студенти мають безоплатний доступ до інфраструктури, інформаційних ресурсів, фондів бібліотеки. Функціонує потужний відділ технічних засобів «Центр інноваційних технологій та комп'ютерного тестування». ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну,

консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти. Освітнє середовище у ВНУ імені Лесі Українки є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою. Позитивною практикою є культура наставництва студентським самоврядуванням (хелперський рух) над здобувачами першого курсу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: Перевірка «скриньки довіри» відбувається один раз на місяць, що не дає можливість оперативно реагувати на виникнення конфліктних ситуацій (студентські скарги чи пропозиції). Рекомендації: Експертна група рекомендує проводити перевірку скриньки не рідше одного разу на тиждень для оперативного реагування на потреби здобувачів ВО.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЗВО має потужні матеріально-технічні та навчально-методичні ресурси, які в повному обсязі дозволяють забезпечити досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. Всі учасники освітнього процесу мають безоплатний доступ до відповідної інфраструктури корпусів з доступом до мережі інтернет та інформаційних ресурсів бібліотеки, в тому числі під час дистанційної форми навчання. ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачам вищої освіти. Позитивною практикою є функціонування Інклюзивного хабу в корпусі Н для забезпечення соціалізації осіб з особливими освітніми потребами. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), що регулюються нормативними документами ЗВО, які знаходяться у вільному доступі на сайті університету. Слабкою стороною є відсутність регулярності у перевірці «скриньки довіри», проте даний недолік можна усунути в робочому порядку. Загалом ОП має високий рівень відповідності характеристикам якості освітньої програми за підкритеріями 7.1, 7.2, 7.4.-7.6 та відповідає підкритерію 7.3. із незначними зауваженнями. Вказана рекомендація не є суттєвою для реалізації даної ОП.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ВНУ імені Лесі Українки процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми регулюються «Положенням про розроблення, моніторинг, перегляд та закриття освітніх програм у ВНУ ім. Лесі Українки» (<https://cutt.ly/FOwg93U>) та «Порядком формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями денної та заочної форм навчання у ВНУ ім. Лесі Українки» (<https://is.gd/uA7IRF>). ОП «Середня освіта. Географія. Економіка» затверджена Вченою радою ВНУ ім. Лесі Українки 30.03.2017 р. і введена в дію з 01.09.2017 р., однак кожного року, відповідно до нормативних документів відбувається щорічний моніторинг та періодичне оновлення ОП, який здійснюється робочою групою на чолі з гарантом за участю здобувачів, роботодавців, НПП з числа групи забезпечення ОП. Функціонує навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти, який проводить аналіз ОП та за допомогою Школи гарантів надає корисні рекомендації (<https://vnu.edu.ua/uk/navchalno-metodichniy-viddil-zabezpechennya-yakosti-vischoi-osviti>). Оновлення відбувається у результаті зворотного зв'язку зі здобувачами завдяки анкетуванню випускників (<https://cutt.ly/EOdA3PQ>), опитуванню керівників баз практик «Готовність студентів до майбутньої педагогічної діяльності» (<https://cutt.ly/oOdSppl>) та збору офіційних відгуків роботодавців. Таким чином, під час останнього оновлення було розширено методичний зміст дисципліни Краєзнавство, яка введена в нову редакцію ОП як ОК Методика шкільного географічного краєзнавства та є нормативною. Збільшено перелік дисциплін економічного напрямку, серед них: Основи економічних знань у Новій українській школі, Фінансова грамотність у закладах загальної середньої освіти. Запропоновано дисципліни за вибором: Шкільний туризм та екскурсійна діяльність, Методика організації туризму та екскурсійної діяльності. Також збільшено кількість годин на педагогічну практику, уведено практику в ЗЗСО без відриву від навчання (<https://cutt.ly/gOs9vKF>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

В ході проведення дистанційної експертизи було встановлено, що здобувачі вищої освіти та студентське самоврядування дійсно беруть участь в процесі моніторингу та періодичного перегляду ОП. Студентка групи Гео-330 Л. Пилипчук підтвердила, що вона входить до складу робочої групи і за її проханням було збільшено кількість годин на педагогічну практику (в ОП 2020 р. – 7 кредитів виробничої педагогічної практики). Пропозиції здобувачів беруться до уваги пів час опитування здобувачів «Освіта очима студентів» (<https://cutt.ly/YOwgss8>). Для відображення ситуації в розрізі окремих ОК, здійснюється щорічне опитування щодо якості освітнього процесу за дисциплінами (<https://app.box.com/s/sld9lwtb0o8agwv7xmyld4hgqu5omicg>). У матеріалах самооцінювання йдеться про організацію з цією метою фокус-груп (<https://www.facebook.com/groups/647451579493229/permalink/901753317396386/>), але дана спільнота насправді є фейсбук-сторінкою однієї з кафедр географічного факультету. Результати анкетувань обговорюються на засіданнях кафедри економічної та соціальної географії, вченої ради географічного факультету, а також робочою групою з оновлення/перегляду ОП, що відображено у протоколах (<https://drive.google.com/drive/folders/1-hdcKLD88Y8L-usu4ZKgjvNJBnVWDDe>). Також студенти можуть безпосередньо звертатися до куратора, викладачів, адміністрації кафедри/факультету. Студентське самоврядування функціонує відповідно до «Положення про студентське самоврядування Волинського національного університету імені Лесі Українки», яке регламентує його участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://is.gd/pM66jd>) члени самоврядування входять до вченої ради факультету згідно з «Положенням про Вчену раду Волинського національного університету імені Лесі Українки» (<https://cutt.ly/XOwgO6j>), що дає змогу безпосередньо впливати на ОП, пропонувати заходи щодо дотримання академічної доброчесності, сприяти підвищенню якості освітнього процесу. Також здобувачі беруть участь у формуванні рейтингів студентів для призначення стипендії, залучаються до стипендіальної комісії.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У ЗВО існує практика залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОП. Під час зустрічі із роботодавцями О.В. Мартинюк, заступник директора з навчально-виховної роботи КЗ «Луцька гімназія №21 імені Михайла Кравчука Луцької міської ради», повідомила, що входить до складу робочої групи даної ОП. Всі учасники фокус-групи підтвердили, що вони залучаються до процесу моніторингу та періодичного перегляду ОП та мають можливість вносити корективи та зміни, їхні пропозиції враховуються (<https://cutt.ly/3OVovAq>). Співпраця відбувається під час спільних засідань викладачів кафедри економічної та соціальної географії та роботодавців у формі круглих столів. Під час таких обговорень К.Я. Павлюк висловила думку щодо можливості проведення окремих занять з Методики шкільного географічного краєзнавства на базі Волинського обласного центру національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Волинської обласної ради. Кафедра економічної та соціальної географії активно співпрацює з зовнішніми стейкхолдерами під час перегляду ОП, що знайшло підтвердження у виступах О.О. Ткачука (Управління освіти і науки Волинської ОДА), Т.О. Силки (Департамент освіти Луцької міської ради) під час проведення відповідної фокус-групи; збирається думка фахівців Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти вчителів, директорів шкіл, зокрема під час проходження студентами виробничих практик. Взаємодія з роботодавцями носить системний характер, співпраця відбувається через проведення конференцій та семінарів, наукових консультацій, рецензування ОП, укладення угод з базами практик, відповідну інформацію розміщено на wiki-сторінці кафедри (<https://cutt.ly/hOdFLYj>).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Як з'ясувала ЕГ, в ЗВО існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. Перший випуск здобувачів вищої освіти відбувся у липні 2020 р. У закладі вищої освіти функціонує Асоціація випускників (<https://vnu.edu.ua/uk/vstupne-slovo-rektora>), також розміщена «Опитувальник випускника географічного факультету» (<https://cutt.ly/1OdGuBF>), де колишні студенти можуть писати свої побажання/пропозиції для підвищення якості ОП. Під час проведення Тижня факультету, олімпіад, турнірів, відбуваються зустрічі із колишніми студентами, які дають змогу озвучувати їм свої рекомендації для вдосконалення підготовки майбутніх фахівців. Інформація щодо траєкторії працевлаштування випускників розміщена на сайті географічного факультету у вкладці «Наші випускники» (<https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/geografichnii-fakultet>). Також зв'язок підтримується завдяки соціальним мережам, зокрема через мережу Facebook (<https://www.facebook.com/groups/1163197380840221/?ref=share>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ЗВО діє «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (<https://cutt.ly/2OugyKI>), яка здійснює забезпечення вчасного реагування на

недоліки, які виявляються в ОП. Одним із найважливіших елементів ВЗАО у ЗВО є навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти (<https://vnu.edu.ua/uk/navchalno-metodichniy-viddil-zabezpechennya-yakosti-vischoi-osviti>), який здійснює моніторинг якості вищої освіти та забезпечує відкритість отриманих результатів. Систематично відділом проводиться онлайн-опитування студентів «Освіта очима студентів», мета якого отримати аналітичний звіт незалежної думки здобувачів щодо рівня якості освіти, виявлення корупційних ризиків, пошук проблем, які можуть виникнути під час навчання (<https://cutt.ly/D0dHtH5>), а також «Соціальна адаптація студентів-першокурсників до навчального процесу у ЗВО» (<https://cutt.ly/10gRezs>). В результаті врахування зауважень, зроблених викладачами кафедри, аналізу анкетування студентів, побажань потенційних роботодавців, випускників ОП, відбувались окремі зміни у змісті компонентів програми. В оновленій ОП посилено акцент на практичну підготовку до діяльності в ЗЗСО, розширено зміст дисциплін економічного характеру (<https://cutt.ly/G0dHL8w>). Також одним із недоліків ОП була певна невідповідність вимогам ЗВО щодо навчально-методичного забезпечення ОК. Ці недоліки були враховані та усунені під час оновлення силабусів навчальних дисциплін відповідно до рекомендацій щодо складання силабусу (<https://cutt.ly/r0yKXwM>). У зв'язку з потребою переходу на дистанційне навчання викладачами було впроваджено електронні курси на платформі Moodle (<http://194.44.187.60/moodle/>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Дана ОП акредитується вперше, проте в березні 2021 року проходила акредитація ОП «Географія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. За її наслідками взято до уваги певні зауваження, зокрема уніфіковано кількість кредитів вибіркових дисциплін, збільшено кількість кредитів на практичну підготовку, введено навчальну практику в ЗЗСО без відриву від навчання. У 2020-2021 н. р. в Університеті створена рада роботодавців. Оновлено анкету для роботодавців і здійснюється їх опитування. Покращується матеріально-технічна база, зокрема придбано відеопроєктор NEC M323X.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Експертною групою встановлено, що всі учасники освітнього процесу залучаються до процедур забезпечення якості вищої освіти, зокрема шляхом колегіального обговорення при створенні регулюючих документів та проведення опитувань серед студентів щодо ступеня задоволеності та формування пропозицій. В ЗВО діє «Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» (<https://cutt.ly/Q0yn9b1>), який забезпечує прозору та об'єктивну систему оцінювання знань студентів, неупередженість та доброзичливість науково-педагогічних працівників. Кожен структурний підрозділ на високому рівні виконує свої функціональні обов'язки: навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти – внутрішній аудит ОП, консультації для гарантів, діяльність Школи гарантів; навчальний відділ – планування, організаційно-методичне забезпечення, контроль за організацією навчального процесу; відділ технічних засобів навчання «Центр інноваційних технологій та комп'ютерного тестування» – проведення занять, здійснення підсумкового контролю, впровадження сучасних інформаційних технологій; науково-дослідна частина – менеджмент науково-дослідної діяльності учасників освітнього процесу; відділ охорони праці – моніторинг безпечності освітнього середовища ЗВО; відділ молодіжної політики та соціальної роботи – координує діяльність органів студентського самоврядування. Зовнішні стейкхолдери мають можливість брати участь у періодичному обговоренні освітньої програми та інших процедурах забезпечення її якості. У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації ОП (<https://vnu.edu.ua/uk/news/nauka/akademichna-dobrochesnist-v-universiteti>). Під час зустрічей з різними групами стейкхолдерів, у т.ч. представниками внутрішньої академічної спільноти, спостерігалася сформована культура якості, встановлено їхнє змістовне залучення до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП «Середня освіта. Географія. Економіка». Зокрема це обговорення і затвердження силабусів (гарант, НПП), обговорення результатів опитувань (декан, деканат, вчена рада, науково-методична рада, студентська рада факультету), аналіз пропозицій зовнішніх стейкхолдерів (гарант, Рада працедавців).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Наявні чіткі і зрозумілі процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. У ЗВО присутня практика залучення роботодавців, здобувачів вищої освіти до робочої групи з оновлення/перегляду ОП. Функціонує Асоціація випускників, що дає змогу відслідковувати подальшу кар'єру своїх студентів. Запроваджена процедура опитування стейкхолдерів для виявлення потреб щодо покращення якості освіти за ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: Відсутність оприлюднених результатів щодо врахування пропозицій випускників та роботодавців після проведених опитувань. ЕГ рекомендує забезпечити регулярне висвітлення результатів моніторингових заходів з оцінки якості освіти.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Проаналізувавши сильні та слабкі сторони критерію 8, ЕГ дійшла висновку, що рівень відповідності критерію – В, адже в Університеті сформована культура якості вищої освіти, усі учасники освітнього процесу залучаються до участі у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП. Однак система опитувань потребує деяких змін, передусім тих, що стосується опитування роботодавців, які ЗВО може зробити самостійно в короткий термін. Загалом ОП має високий рівень відповідності характеристикам якості освітньої програми за підкритеріями 8.1, 8.3-8.7 та відповідає підкритерію 8.2 із незначними зауваженнями.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу є у відкритому доступі на офіційному веб-сайті ЗВО «Загальна інформація – Нормативно-правова база» (<https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>): «Статут ВНУ ім. Лесі Українки» (<https://cutt.ly/fOyHaMS>), «Положення про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у ВНУ імені Лесі Українки» (<https://cutt.ly/nOyHcX9>), «Колективний договір ВНУ імені Лесі Українки на 2021-2025 роки» (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-01/Koldog20201-2025new.pdf>), «Правила внутрішнього розпорядку Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки» (<https://cutt.ly/pOyGXu2>), «Положення про проведення практики студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки» (<https://cutt.ly/dOyH9ob>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ЕГ засвідчує, що проект ОП «Середня освіта. Географія. Економіка» дійсно розміщений на веб-сайті ЗВО (<https://cutt.ly/9OyKZ3c>). З метою одержання зауважень та пропозицій ОП проходить громадське обговорення через анкету для пропозицій (<https://cutt.ly/4OyZdS3>), результати якого також оприлюднені (<https://cutt.ly/HOdJ7VS>). На веб-сторінці кафедри соціальної та економічної географії розміщено рецензії та відгуки стейкхолдерів (<https://vnu.edu.ua/uk/chairs/ekonomichnoyi-ta-socialnoyi-geografiyi>).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Освітня програма оприлюднена на веб-сайті географічного факультету за лінком (<https://cutt.ly/qOyLK3e>) та надає точну і достовірну інформацію про ОП (включаючи її цілі, очікувані результати та її компоненти). Затверджена ОП «Середня освіта. Географія. Економіка» розміщена на веб-сайті в закладці «Каталог освітніх програм та вибіркових дисциплін» (<https://vnu.edu.ua/uk/all-educations>). Оприлюднено профіль ОП «Середня освіта. Географія. Економіка» 2021 р. (<https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/serednya-osvita-geografiya-ekonomika-2021-r>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Інформаційні ресурси ЗВО забезпечують комфортний доступ до необхідної учасникам освітнього процесу інформації. Злагоджена мережа веб-сервісів та зручна навігація сайту забезпечує прозорість та публічність освітнього процесу. Використання шаблону wiki-сторінки дає можливість просто і швидко ділитися інформацією.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Структура веб-сайту ЗВО є простою та зрозумілою для всіх користувачів. Злагоджена мережа веб-сервісів та зручна навігація сайту забезпечує прозорість та публічність освітнього процесу. Інформаційні ресурси ЗВО забезпечують комфортний доступ до необхідної учасникам освітнього процесу інформації. Позитивною інноваційною практикою за цим критерієм є використання для сайту ЗВО шаблону wiki-сторінки, що дає можливість швидко ділитися інформацією створюючи прості сторінки та зв'язуючи їх. Всі нормативні документи ОП є у відкритому доступі. ЕГ констатує повну відповідність критерію 9 вимогам щодо прозорості та публічності реалізації ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	A

Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6 . Людські ресурси	B
Критерій 7 . Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8 . Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9 . Прозорість та публічність	A
Критерій 10 . Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Корнус Анатолій Олександрович

Члени експертної групи

Гришко Світлана Віктрівна

Лисиця Ольга Валентинівна